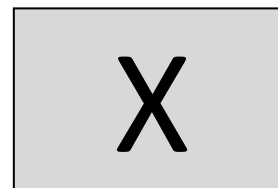

Olimpiada Națională de Fizică

Vaslui 2015

Proba practică

A. Determinarea coeficientului de vâscozitate a unui lichid necunoscut

a). Prezentarea modului de lucru.....2 puncte

- Cu ajutorul magnetului se aduce bila la suprafața lichidului.
  - Se dă drumul unei bile să cadă chiar de la suprafața lichidului. Se identifică punctul în care mișcarea devine rectilie uniformă și se face un semn pe tubul de sticlă.
- Pe tubul de sticlă se face un nou semn cu markerul cu aproximativ 30 cm mai jos față de reperul anterior.
- Se dă drumul la bila următoare și când aceasta trece prin dreptul primului reper se pornește cronometrul. Cronometrul se oprește când bila ajunge în dreptul celui de-al doilea reper.
  - Folosind ruleta se măsoară distanța dintre cele 2 repere (h) și se calculează viteza v_0 a bilei.

Orice alt mod de lucru corect se punctează corespunzător

b). Completarea tabelului de date.....3 puncte

(dintre care, **0,5 p** pentru aflarea vitezelor, **1 p** pentru calcularea valorilor lui η , **0,75 p** pentru corectitudinea valorii lui $\bar{\eta}$, **0,75 p** pentru calculul erorilor).

Rezultat: aproximativ $1,57 \text{ kg m}^{-1} \text{ s}^{-1}$ (pot apărea mici variații ca urmare a diferenței de temperatură dintre sălile în care se fac măsurătorile)

Nr.det.	d	D	ρ	ρ_{lichid}	h	Δt	v_0	η	$\bar{\eta}$	$\Delta\eta$	$\overline{\Delta\eta}$

c). Identificarea a cel puțin trei surse de erori 1punct

B. Vine primăvara (se topesc țurțurii)

a). Căldura primită de la mediul înconjurător a servit doar la topirea țurțurelui. Putem scrie

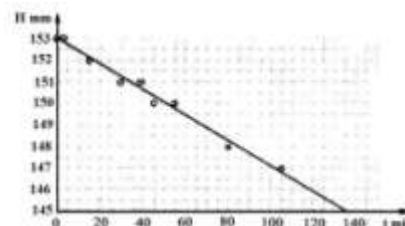
$$\lambda \Delta m = P \Delta t \dots\dots\dots 1 \text{ p}$$

Se știe că pentru aceeași masă Δm volumul de gheață este mai mare decât cel de apă ce rezultă prin topire. Avem

$$\Delta m = \Delta V \frac{\rho_g \rho_a}{\rho_a - \rho_g}, \text{ cu } \Delta V = S \cdot \Delta H \dots\dots\dots 1,5 \text{ p}$$

Găsim astfel dependența $\Delta H = \left[\frac{P}{S\lambda} \cdot \frac{\rho_a - \rho_g}{\rho_a \rho_g} \right] \cdot \Delta t \dots\dots\dots 1 \text{ p}$

Cu ajutorul datelor din tabel se realizează graficul $H = H(t)$. Conținutul parantezei drepte este panta dreptei. Dreapta are pantă negativă și se vede că ea ne dă $H = 145 \text{ mm}$ la momentul $t \approx [130 \div 135] \text{ min}$ (eroare $\pm 5 \text{ min}$).....**1,5 p**

b). Din dependența stabilită mai sus $tg\alpha = \frac{P}{S\lambda} \cdot \frac{\rho_a - \rho_g}{\rho_a \rho_g} \approx \frac{(153-145) \cdot 10^{-3}}{135.60} \approx 9,88 \cdot 10^{-7}$, astfel că

$$P = \frac{S\lambda\rho_a\rho_g}{\rho_a - \rho_g} tg\alpha \approx 2,93 \text{ Watt} \dots\dots\dots 1 \text{ p}$$

C. Volumul unei cavități invizibile

a). Procesul comprimării aerului din sistemul pompă-cavitate fiind izoterm, se poate scrie relația

$$p(V + V_0) = const \equiv C \text{ din care obținem dependența } V = C/p - V_0 \dots\dots\dots 1,5 \text{ p}$$

Completăm tabelul din enunț cu încă un rând în care trecem valorile $1/p$ (ale inversului presiunilor)..... **0,5 p.**

$V(dm^3)$	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2
$p(kPa)$	98	103	110	118	127	137	150	164	179
$1/p(kPa)^{-1}$	0,0102	0,0097	0,0091	0,0085	0,0079	0,0073	0,0067	0,0061	0,0056
$\Delta V_0(dm^3)$	0,052	0,049	0,046	0,043	0,040	0,037	0,034	0,031	0,028

Prin puncte, pe hârtia milimetrică de care dispunem, reprezentăm grafic, dependența $V = f(1/p)$. Trasăm cât mai corect prin (printre) punctele experimentale, dreapta $V = f(1/p)$ pe care o prelungim, înspre stânga, până la intersecția cu axa absciselor. Acolo identificăm valoarea $-V_0$.

.....**2 p**

Daca nu se folosesc toate datele din tabel se acorda 1 punct (din cele 4 alocate punctului a)

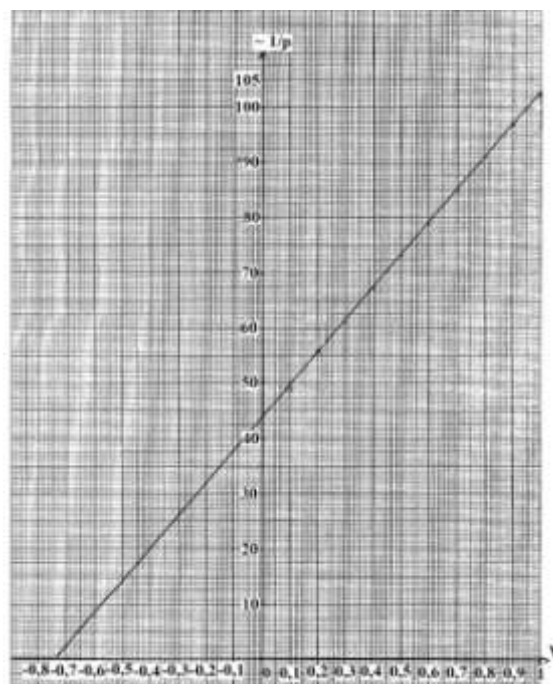
b).Calculul erorii absolute la aflarea volumului cavității. Avem

relațiile $\Delta\left(\frac{1}{p}\right) = \frac{1}{p} - \frac{1}{p + \Delta p} \approx \frac{\Delta p}{p^2} = \frac{\varepsilon_p}{p}$ și, deoarece,

conform enunțului, $\Delta V \approx 0$, putem scrie

$$\Delta V_0 = C\Delta\left(\frac{1}{p}\right) \approx \frac{C}{p} \varepsilon_p = \frac{3}{100}(V + V_0). \text{ Din grafic rezultă}$$

$V_0 = 0,73 dm^3$. Cu formula de mai sus completăm ultima linie a tabelului. Valorile din această linie a tabelului ne permit să evaluăm o eroare absolută medie $\overline{\Delta V_0} \approx 0,04 dm^3 \dots\dots 1,5 \text{ p}$

Orice dependență liniară corectă va fi punctată corespunzător

Așadar, volumul cavității este $V_0 = (0,73 \pm 0,04) dm^3 \dots\dots\dots 0,5p$

Din oficiu **2puncte**

Total general .....**20 puncte**

Propunatori:

- Prof.univ.dr. Uliu Florea, Departamentul de Fizică, Universitatea din Craiova
- Prof. dr. Angheluță Ecaterina Aurica, Colegiul Tehnic „Al. I Cuza“ Bârlad
- Prof. Angheluță Cătălin Daniel, Colegiul Național „Gh.R. Codreanu“ Bârlad